

Het kostbare theaterarchief van de BRTN

Vier decennia lang heeft zij (theater)kunstenaars geïnterviewd en hun werk gefilmd, eerst voor het NIR, dan de BRT en nog later de BRTN. Zo groeide een indrukwekkend beeldarchief dat ons in het buitenland wordt benijd. Zal de 'VRT' het belang van dat archief erkennen? Kan er nog verder beknibbeld worden op de culturele berichtgeving bij de openbare omroep?

Marianne Van Kerkhoven en Pascal Gielen spraken met

Annie Declerck

Als ik terugkijk op wat ik allemaal heb gedaan en hoe ik daartoe gekomen ben, kom ik steeds weer uit bij mijn vader (Richard Declerck, provinciegouverneur van Antwerpen en begin jaren '50 voorzitter van de Nationale Raad voor Dramatische Kunst, red.). Hij was een typische Vlaamse intellectueel, met in zijn cultuur twee specialisaties, de Franse en de Duitse literatuur, vreemd genoeg niet de Angelsaksische. En hij was socialist, heel betrokken en militant. Die twee culturen en dat socialisme, daarin was ik thuis; dat heeft mijn profiel bepaald.

Mijn vader was ook een groot theaterliefhebber. Hij was initiatiefnemer van het Internationaal Theaterfestival, eind jaren '50 in Antwerpen. Als kind al ging ik met hem mee naar Parijs, we zagen er twee voorstellingen per dag, maar mijn eerste fascinatie gold de voorstellingen van het Jeugdtheater in de oude schouwburg aan de Kipdorpbrug in Antwerpen. Stukken als *Momotaro*, *Tim en de Chinese Klok* waren magische belevenissen.

Na de oorlog kwam ik vaak met mijn vader naar het NIR-gebouw (NIR, Nationaal Instituut voor Radio-Omroep, van 1930 tot 1960 de voorloper van de BRT, red.) op het Flageyplein in Brussel. Hij gaf daar lezingen over Franse literatuur. Dat gebouw vol kamerebreed tapijt maakte op mij een diepe indruk. Ik zie die bordeauxrode kleuren nog. Toen al fantaseerde ik dat ik daar later zou werken.

De eerste jaren

Ik begon in 1954 bij de televisie, als assistente op de dienst Ontspanning, maar ik wou liefst op Drama werken. Drama had mij altijd al geïnteresseerd. Ik had zelfs een klein rolletje gespeeld in Theater op Zolder, het latere Ne-

derlands Kamertoneel, in een productie van Tone Brulin en Herman Denkens. Ik zag ook Dora Van der Groen aan het werk in *Schimmen* van Brulin. Ik herinner me haar badend in het zweet, het acteren tot een maximum van beleven opgedreven.

In 1958 verzorgde ik voor het NIR dagelijkse uitzendingen vanuit een kleine studio op Expo '58. We deden gemiddeld drie interviews per dag, meer dan tweehonderd in het Expojaar.

In 1959 maakte ik in opdracht van de Nieuwsdienst een reeks uitzendingen gewijd aan de culturele actualiteit, *Zoeklicht op...*, een mengeling van theater, beeldende kunst, muziek... We hadden toen weinig middelen. Alles gebeurde in de studio. Geld om in een kunstgalerie te gaan filmen was er niet, de mensen kwamen met hun schilderij onder de arm naar de studio. Dat werd daar dan op een staander gezet en in beeld gebracht.

Jan Boon, de toenmalige directeur-generaal van het NIR, had voordien sterke bindingen gehad met Het Vlaamse Volkstoneel. De omroep had respect voor theater: het werd beschouwd als een terrein waarop men zich moest begeven. De eerste theateruitzendingen - het *Toneelmagazine* - dateren van eind jaren '50. Die hele televisie toen was zo klein, zoets als de regionale zenders vandaag, maar er was veel mogelijk. Ik hou niet van het begrip pio-

nier maar je was toch bezig met ontginnen.

Toneelmagazine was de eerste uitzending gewijd aan podiumkunsten. Vooral de 'officiële' schouwburgen kwamen aan bod: KNS en KVS. Maar heel snel werd het landschap vervolledigd met andere theaters: Arca, het Nederlands Kamertoneel, Theater Antigone... *Toneelmagazine* bracht om de twee weken zo een vijftig minuten interviews, fragmenten van theaterproducties, verslaggeving van festivals in binnen- en buitenland.

We toonden ook Nederlandse producties, hoewel er in die eerste jaren nauwelijks circulatie was; later kwamen die producties ook naar België. Geografisch bevindt Vlaanderen zich in een bijzondere situatie, in het middelpunt van zoveel interessante culturen. Op een bijna vanzelfsprekende wijze ga je aftasten wat er rond je gebeurt.

Internationaal gezien had het Duitse theater de grootste aantrekkingskracht. In Duitsland had men na de oorlog al die grote schouwburgen gebouwd, een enorme infrastructuur die in de jaren '60 gevuld moest worden. Zo bezocht ik in 1961 het festival van Recklinghausen in het Ruhrgebied. Dat festival was een 'geschenk' van de Opera van Hamburg aan de stad Recklinghausen omdat die de Hamburgse schouwburg tijdens de oorlog van steenkool had voorzien.

In die tijd is er enorm veel gegroeid uit festivals: je ging er naartoe om mensen te ontmoeten, je kwam er op het spoor van wat er aan de hand was, welke vragen men zich stelde, alhoewel dat allemaal veel minder gestructureerd verliep dan nu.

Ook het studententheater heeft in die periode een zeer belangrijke rol gespeeld. In